

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

5.1.1 ความหมาย รูปแบบ และมารยาทของการเดินทาง

ความหมายของการเดินทางคือการออกจากบ้านของตนเองไปยังที่อื่นที่เป็นที่ชอบ รูปแบบของการเดินทาง พบว่ามีอยู่ 7 รูปแบบด้วยกันคือ 1. การเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้ 2. การเดินทางเพื่อสังเกตความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์ ﷻ 3. การเดินทางเพื่อออกห่างจากสิ่งต่างๆ ที่ขัดขวางการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา 4. การเดินทางเพื่อสังเกตความล้มเหลวของชนชาติก่อนๆ 5. การเดินทางเพื่อประกอบพิธีฮัจญ์ 6. การเดินทางเพื่อปกป้องรักษาศาสนา 7. การเดินทางที่เป็นการห้ามและเป็นสิ่งที่ไม่สนับสนุน

มารยาทในการเดินทาง คือ เตรียมค่าใช้จ่ายให้กับครอบครัว คัดเลือกผู้ร่วมเดินทาง ขอคำให้ออวาจากผู้รู้ และขอคูอาฮ์ให้กับผู้ที่อยู่กับบ้าน ให้ตั้งเจตนาเพื่ออัลลอฮ์ ﷻ ออกเดินทางในวันพฤหัสบดี ออกเดินทางในเวลาเช้าตรู่หรือในเวลากลางคืน ในระหว่างการเดินทางให้กล่าวว่า الْحَمْدُ لِلَّهِ ไม่พบพาสุนัขหรือกระดิ่งยามเดินทาง เดินทางกับเพื่อนร่วมทางที่ดี ช่วยเหลือเพื่อนร่วมเดินทางและคนอื่นๆ เลือกผู้เป็นหัวหน้าเมื่อเดินทางสามคนขึ้นไป เมื่อเริ่มออกเดินทางให้อ่านคูอาฮ์ سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ، وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ เมื่อถึงที่สูงให้กล่าว اللهُ أَكْبَرُ เมื่อลงต่ำให้อ่านอัลหัมดุลิลลัฮ์และ เมื่อต้องการนอนให้นอนตะแคงขวา เมื่อหยุดพักให้อ่าน لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُّونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ سَاجِدُونَ لِرَبِّنَا ละหมาดที่มีสติญุดก่อนถึงบ้าน เข้าบ้านในเวลาเช้าหรือบ่าย และหากจำเป็นที่จะต้องถึงบ้านในเวลากลางคืนอย่าได้เข้าหาภรรยาจนกว่านางจะโกนขนในที่ลับและผมที่รุงรังจะถูกหวีจนเรียบร้อย

5.1.2 อีบาดะฮ์ในระหว่างการเดินทาง

จากผลการวิจัยพบว่า อีบาดะฮ์ในระหว่างการเดินทางคือ 1. การชำระร่างกายให้สะอาด โดยสามารถทำได้สองวิธีคือการทำวุฎูอ์และการทำตะยัมมัม 2. การละหมาดในระหว่างการเดินทาง สามารถละหมาดญะมะอ์ และละหมาดเกาะศ์รได้ 3. การถือศีลอดในระหว่างการเดินทางสามารถที่จะละศีลอดได้โดยมีเงื่อนไขจะต้องชดในวันอื่น 4. การเดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์และประกอบพิธีหัจญ์

5.1.3 แนวทางการปฏิบัติของมุสลิมในการเดินทาง

จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติของมุสลิมในการเดินทางนั้นคือการเดินทางเพื่อดูร่องรอยของชนชาติก่อนๆ การเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้และการเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์และการเดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์ และการญิฮาดในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ

5.2 อภิปรายผล

จากการค้นหาข้อมูลในอัลกุรอาน และอัลหะดีษที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางในทัศนะอิสลามคือ

1. ความหมาย รูปแบบ และมารยาทของการเดินทาง การเดินทางให้ความหมายโดยสรุปคือ การออกไปจากที่อยู่อาศัยประจำไปสู่ปลายทางที่เป็นที่ชอบ รูปแบบการเดินทางคือ การเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้ ดังหะดีษรายงาน โดยอัครีมีมีษีย์ คือ “ผู้ใดที่ออกเดินทางไปยังที่แห่งหนึ่งเพื่อแสวงหาวิชาความรู้ อัลลอฮ์ ﷻ จะทรงอำนวยพรแก่เขา” การเดินทางเพื่อสังเกตความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮ์ ﷻ ซึ่งสอดคล้องกับอัลกุรอาน สุเราะฮ์อัลหัจญ์ อายะฮ์ที่ 46 ความว่า “พวกเรามีได้ออกเดินทางไปในแผ่นดินดอกหรือ เพื่อหัวใจจะได้พิจารณาเพื่อพวกเขาเอง หรือมีหูเพื่อสดับฟังมันเพราะแท้จริงการมองของนัยน์ตานี้มิได้บอดดอก แต่ว่าหัวใจที่อยู่ในทรวงอกต่างหากที่บอด” การเดินทางเพื่อออกห่างจากสิ่งต่างๆ ที่ขัดขวางการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา ดังที่ท่านเราะฮูต ﷺ ได้อิจาเราะฮ์ไปยังมะดีนะฮ์ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีในประวัติศาสตร์อิสลาม การเดินทางเพื่อดูชนชาติก่อนๆ ที่ไม่เชื่อฟังนะบีของเขาจนกระทั่งอัลลอฮ์ ﷻ ทำให้พวกเขาล้มละลายไปด้วยวิธีการต่างๆ นานา บางชนชาติทำลายด้วยน้ำ บางชนชาติทำลายด้วยลม บางชนชาติทำลายด้วยวิธีการพลิกแผ่นดินเป็นต้น การเดินทางเพื่อปกป้องศาสนา เช่นการออกเดินทางเพื่อสงครามบะดร์ เป็นต้น การเดินทางเพื่อประกอบพิธีอุมเราะฮ์หรือประกอบพิธีหัจญ์ ส่วนการเดินทางเพื่อทำ

เมาะศิยะสุนั้นเป็นการเดินทางที่ไม่อนุญาต และมารยาทในการเดินทางคือ การเตรียมการเดินทาง โดยจะต้องเตรียมค่าใช้จ่ายรายวันให้กับครอบครัวผู้ไม่ออกเดินทาง สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีห์ หมายเลข 2554 ความว่า “ ทุกคนคือผู้ปกครองต้องรับผิดชอบต่อผู้ได้ปกครอง ดังนั้น ผู้นำประชาชนคือผู้ปกครองจะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน และผู้ชายคือผู้ปกครองต่อครอบครัวของเขา ดังนั้นเขาจะต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวของเขาและผู้หญิงคือผู้ปกครองต่อบ้านของสามีเขา และลูกซึ่งเป็นสิ่งที่หล่อนจะต้องรับผิดชอบต่อส่วนทาสคือผู้ปกครองต่อทรัพย์สินของเจ้านายเขา เขาจะต้องรับผิดชอบต่อมัน ฉะนั้นทุกคนก็คือนผู้ปกครองต้องรับผิดชอบต่อผู้ (สิ่ง) ที่อยู่ใต้การปกครองของเขา ” คัดเลือกเพื่อนร่วมทางที่ดีไม่เดินทางคนเดียว สอดคล้องกับ หะดีษอัลบุคอรีห์หมายเลข 2998 ความว่า “ หากผู้คนรู้ผลของความโดดเดี่ยวอย่างที่ท่านรู้ก็คงจะไม่มีนักเดินทางคนไหนเดินทางยามค่ำคืนเพียงคนเดียว ” ขอคำให้อิวาตจากผู้มีอิมาน สอดคล้องกับ หะดีษบันทึกโดยอัครมิมียี หมายเลข 3445 ความว่า “ มีชายคนหนึ่งกล่าวว่า โอ้ ท่านเราะฮูลุลลอฮฺ ﷺ ฉันต้องการจะออกเดินทาง ดังนั้น ท่านจงให้อิวาตแก่ฉันเถิด ท่านจึงกล่าวว่า ท่านจงยำเกรงต่ออัลลอฮฺ ﷻ และกล่าวว่า คำดักบิรเมื่อขึ้นทุกๆ โลกเน้นต่อมาหลังจากที่ชายคนนั้นได้หันหลังกลับไปแล้ว ท่านก็กล่าวว่า “ اللَّهُمَّ اطْوِ لَهُ الْأَرْضَ وَهَوِّنْ عَلَيْهِ السَّفَرَ ” (แปลว่า โอ้ พระองค์อัลลอฮฺ ﷻ ขอโปรดทรงขยันทแผ่นดิน (ระยะทาง) และผ่อนคลายการเดินทางให้กับเขา) ” การขอคู่อำให้กับผู้ที่อยู่กับบ้าน สอดคล้องกับ หะดีษรายงานโดยอิบนุมาญะฮฺ ความว่า “ ท่านเราะฮูลุลลอฮฺ ﷺ ได้ส่งอำลาพวกเราโดยท่านกล่าวว่า “ ﴿أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ﴾ ” (แปลว่า ฉันขอฝากศาสนา ความรับผิดชอบ และผลสุดท้ายของการงานของท่านให้กับอัลลอฮฺ ﷻ) ” ไม่พาสุนัขหรือพกกระดิ่งยามเดินทาง สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 2113 ความว่า “ มลาอิกะฮฺจะไม่ร่วมเดินทางกับเพื่อนเดินทางที่พกพาสุนัขและกระดิ่ง (ร่วมเดินทาง) ” เดินทางกับเพื่อนร่วมทางที่ดี สอดคล้องกับ หะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีห์ความว่า “ อุปมาเพื่อนที่ดีและเพื่อนที่ชั่วนั้น อุปมาดังคนที่พกพาน้ำหอมและช่างตีเหล็ก ซึ่งคนพกพาน้ำหอมนั้น เขาอาจจะแบ่งปันน้ำหอมให้แก่ท่าน หรือไม่ก็ท่านอาจจะขอซื้อน้ำหอมจากเขา หรือไม่ก็ท่านจะได้สูดกลิ่นหอมของน้ำหอมจากเขา แต่ช่างตีเหล็กนั้น เขาอาจจะทำให้เสื้อของท่านถูกไฟไหม้ หรือไม่ก็ท่านจะพบกับกลิ่นเหม็น (ติดตัวมา) ” ขณะเดินทางต้องช่วยเหลือเพื่อนร่วมทางและคนอื่นๆ สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 1728 ความว่า “ ในขณะที่เรากำลังอยู่ในระหว่างการเดินทางพร้อมๆ กับท่านนบีมูฮัมมัด ﷺ นั้น ก็ได้มีชายคนหนึ่งซึ่งพาหนะมา เขากวาดสายตามองขวาและมองซ้าย ท่านเราะฮูลุลลอฮฺ ﷺ จึงกล่าวว่า ผู้ใดที่มีที่นั่งเหลือ ก็ขอให้เขาจัดให้ผู้ที่ไม่มีที่นั่งด้วย และผู้ใดที่มีเสบียงเหลือ ก็ขอให้เขาจัดให้ผู้ที่ไม่มีเสบียงด้วย ” เมื่อเดินทางสามคนขึ้นไปจะต้องเลือกผู้เป็นหัวหน้าหนึ่งคน สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอะบูดาอูด หมายเลข 2608 ความว่า “ เมื่อคนสามคนได้ออกไปในการเดินทางใดๆ พวกเขาถึงแต่งตั้งผู้นำคน

หนึ่งในหมู่พวกเขา” เมื่อออกเดินทางกล่าวอ้อซบซี้ยานพาหนะ สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอะบูดาูด หมายเลข 2602 ความว่า “ฉันเห็นท่านอะลี ฎ็ ตอนที่มีคนนำพาหนะมาให้ท่านซึ่งเมื่อท่านวางเท้าลงในที่วางเท้า ท่านกล่าวว่า “بِسْمِ اللَّهِ” และเมื่อท่านได้ขึ้นนั่งตรงบนหลังมันเรียบร้อยแล้ว ท่านกล่าวว่า “الحمد لله” หลังจากนั้น ท่านกล่าวว่า : سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لِنُحْيِيَ رَبَّنَا لَمُنْقَلِبُونَ (มหาบริสุทธิ์เกิดผู้ทรงอำนาจสิ่งนี้ให้เรา และเราจะไม่เทียบเคียงพระองค์ด้วยสิ่งใดๆ และแท้จริงเราจะกลับคืนสู่พระผู้อภิบาลของเรา) หลังจากนั้น ท่านกล่าวว่า “ الحمد لله “ สามครั้ง หลังจากนั้น ท่านกล่าวว่า “ اللهُ أكبر “ สามครั้ง หลังจากนั้น ท่านกล่าวว่า “ سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ ” (แปลว่า พระองค์ทรงบริสุทธิ์ยิ่ง โอ้ พระองค์อัลลอฮฺ ! ฉันนี้ได้อธรรมต่อตัวเอง ดังนั้น ขอโปรดทรงยกโทษให้กับฉันเถิด เพราะแท้จริงแล้วไม่มีผู้ใดสามารถจะยกโทษได้นอกจากพระองค์) หลังจากนั้น ท่าน อะลี ฎ็ ก็ได้บอกว่า “ฉันเห็นท่านนะบี ฎ็ ได้ปฏิบัติเหมือนอย่างที่ท่านปฏิบัตินี้แหละ” เมื่อขึ้นเนินให้กล่าวตักบิรและเมื่อลงต่ำให้กล่าวตัสบีหฺ สอดคล้องหะดีษบันทึกโดย อะบูดาูดหมายเลข 2599 ความว่า “ ท่านนะบี ฎ็ และเหล่าทหารของท่านนั้น เมื่อพวกเขาขึ้นบนเนินพวกเขาก็จะกล่าวตักบิร และเมื่อลงจากเนินพวกเขาก็จะกล่าวตัสบีหฺ” เมื่อต้องการนอนในระหว่างเดินทางในอนตะແຂງขวา สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 683 ความว่า “ ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ฎ็ เมื่อท่านอยู่ในระหว่างการเดินทางแล้ว และท่านหยุดพัก (กลางทาง) ในยามค่ำคืนท่านจะนอน (พักผ่อนด้วยการ) ตะแคงด้านขวา และเมื่อท่านหยุดพัก (กลางทาง) ก่อนรุ่งอรุณเล็กน้อย ท่านจะ (นอนพักผ่อนด้วยการ) ตั้งแขนและวางศีรษะพาดลงบนฝ่ามือของท่าน” และเมื่อหยุดพักให้กล่าวอ้อ สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 2708 ความว่า “ ฉันได้ยินท่านเราะสูลุลลอฮฺ ฎ็ กล่าวว่า “ผู้ใดที่หยุดพัก ณ ที่ใดที่หนึ่ง แล้วเขากล่าวว่า أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ความว่า : “ฉันขอความคุ้มครองด้วยถ้อยคำแห่งอัลลอฮฺ ฎ็ ที่สมบูรณ์จากความชั่วร้ายที่พระองค์สร้างขึ้น) เขาย่อมจะไม่ได้รับอันตรายจากสิ่งใดๆ จนกระทั่งเขาย้ายออกไปจากที่แห่งนั้น ” เมื่อเดินทางกลับให้กล่าวอ้อ สอดคล้องหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรฺ หมายเลข 1797 ความว่า “ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ฎ็ นั้น เมื่อท่านกลับจากสงคราม หัจญ์ หรืออุมเราะฮฺ ท่านจะกล่าวตักบิรสามครั้งบนทุกๆ ที่สูง แล้วท่านจะกล่าวว่า لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُونَ تَائِبُونَ (ไม่มีพระเจ้าผู้ควรแก่กราบไหว้นอกจากอัลลอฮฺ ฎ็ แต่เพียงผู้เดียว ไม่มีสิ่งใดเป็นภาคีเทียบเคียงกับพระองค์ อำนาจทั้งหมดเป็นของพระองค์ เหล่าการสรรเสริญเป็นเพียงของพระองค์ โดยพระองค์ทรงสามารถเหนือทุกสรรพสิ่ง เรากลับมาแล้ว เราขอหลุโทษแล้ว เราเป็นผู้อ่อนน้อมแล้ว เราเป็นผู้กล่าว

สรรเสริญต่อพระผู้อภิบาลของเราแล้ว อัลลอฮฺ ﷻ ทรงซื่อสัตย์ในสัญญาของพระองค์ ทรงช่วยบ่าวของพระองค์ และทรงทำลายกลุ่มก๊กต่างๆ โดยเพียงผู้เดียว)” กลับบ้านในเวลากลางวัน ก่อนถึงบ้านให้ละหมาดที่มีสติญุก่อนเข้าบ้าน สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 716 ความว่า “ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ นั้นจะไม่กลับจากการเดินทางใดๆ นอกจากในเวลากลางวันตอนสายๆ ซึ่งเมื่อท่านกลับมาถึงท่านจะแหวะที่มีสติญุก่อน โดยท่านจะละหมาดสอง เราะกะอัต แล้วท่านก็จะนั่งลงที่นั่น” หากจำเป็นจะต้องกลับถึงบ้านในเวลากลางคืน ก็ไม่เข้าไปหาภรรยาจนกว่านางจะโกนขนในที่ลับและผมที่รุงรังจะถูกหวีจนเรียบร้อย สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย์ หมายเลข 5246 ความว่า “ท่านนะบี ﷺ นั้นจะไม่กลับไปเยี่ยมครอบครัวของท่านในเวลากลางคืน ท่านจะไม่กลับเข้าบ้านนอกจากในตอนเช้าหรือตอนเย็นเท่านั้น”

2. อิบาอะฮฺในระหว่างการเดินทาง การละหมาดเป็นสิ่งจำเป็นไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เดินทางหรือไม่เดินทางก็ตาม แต่สิ่งที่แตกต่างกันก็คือ เมื่อเป็นผู้เดินทางแล้วสามารถละหมาดญะมะอฺและเกาะศฺรได้ สำหรับผู้ไม่เดินทางไม่สามารถที่จะละหมาดเกาะศฺรได้ ก่อนละหมาดจะต้องชำระร่างกายให้สะอาด ซึ่งมีสองวิธีคือการทำวูฎูอ์และการทำตะยัมมูมทั้งสองวิธีนี้ไม่มีความแตกต่างทั้งผู้เดินทางและไม่เดินทาง สอดคล้องกับอัลกุรอาน สุเราะฮฺอัลมาอิดะฮฺ อายะฮฺที่ 6 ความว่า “ผู้ศรัทธาทั้งหลาย เมื่อพวกเขาขึ้นขึ้นจะไปละหมาด ก็จงล้างหน้าของพวกเขา และมือของพวกเขาถึงข้อศอก และจงลูบศีรษะของพวกเขา และล้างเท้าของพวกเขาถึงตาตุ่มทั้งสอง และหากพวกเขามี ญะนาบะฮฺ ก็จงชำระร่างกายให้สะอาด” และสอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย์ความว่า “แท้จริงมีชายคนหนึ่งได้กล่าวกับอับดุลลอฮฺ เป็น ชัยคฺ เขาคือปู่ของอัมเร็น เป็น ชะหฺยา ว่า ท่านสามารถที่จะสาธิตการอาบน้ำละหมาดตามแบบฉบับของท่านเราะสูล ﷺ ได้หรือไม่ อับดุลลอฮฺ เป็น ชัยคฺ ตอบว่าได้ เขาจึงขอน้ำ แล้วราดน้ำบนมือทั้งสองของเขา แล้วล้างสองครั้ง หลังจากนั้นบ้วนปากพร้อมกับสูดน้ำเข้าจมูกสามครั้งแล้วล้างหน้าสามครั้งแล้วล้างมือสองครั้งสองครั้งจนถึงข้อศอก แล้วลูบหัวของเขาด้วยมือของเขา ลูบไปข้างหน้าและลูบมาข้างหลังด้วยมือทั้งสองโดยเริ่มจากส่วนหน้าของศีรษะ ไปจนกระทั่งท้ายทอยแล้วลูบกลับมาที่เดิมหลังจากนั้นเขาล้างเท้าทั้งสองข้าง” และสอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยมุสลิม หมายเลข 706 ความว่า “เราได้ออกไปกับท่านเราะสูล ﷺ ในปีทีสังครามตะบูก ท่านได้ละหมาดรวม คือละหมาดซุฮฺรฺกับอัสริรวมกัน และละหมาด มัจริบกับอิชาอ์รวมกัน จนกระทั่งเมื่อวันหนึ่งท่านได้ตะฆิรฺ ละหมาด หลังจากนั้นท่านเราะสูล ﷺ ได้ออกมาแล้วละหมาดซุฮฺรฺกับอัสริรวมกัน หลังจากนั้นท่านได้เข้าไป(เข้าไปในที่ที่อยู่ของท่าน) หลังจากนั้นท่านได้ออกมา แล้วท่านละหมาดมัจริบกับอิชาอ์รวมกัน”

การถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนเป็นสิ่งวาญิบทั้งผู้เดินทางหรือไม่เดินทาง แต่สำหรับผู้เดินทางแล้วสามารถละศีลอดได้แต่จะต้องชดใช้ในวันอื่นๆ ซึ่งการละศีลอดสำหรับ

ผู้เดินทางนี้ถือว่าดีกว่า สอดคล้องกับอัลกุรอานอายะฮ์ที่ 183-184 สูเราะฮ์ อัลบะเกาะเราะฮ์ ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย ! การถือศีลอดนั้น ได้ถูกกำหนดแก่พวกเจ้าแล้ว เช่นเดียวกับที่ได้ถูกกำหนดแก่บรรดาผู้ก่อนหน้าพวกเจ้ามาแล้วเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้ยำเกรง (คือถูกกำหนดให้ถือ) ในบรรดาวันที่ถูกนับไว้ แล้วผู้ใดในพวกเจ้าป่วยหรืออยู่ในการเดินทางก็ให้ถือใช้ในวันอื่น และหน้าที่ของบรรดาผู้ที่ถือศีลอดด้วยความลำบากยิ่ง (โดยที่เขาได้งดเว้นการถือ) นั้น คือการชดเชยอันได้แก่การให้อาหาร(มือหนึ่ง) แก่ คนมiskin คนหนึ่ง (ต่อการงดเว้นจากการถือหนึ่งวัน) แต่ผู้กระทำความดีโดยสมัครใจ มันก็เป็นความดีแก่เขา และการที่พวกเจ้าจะถือศีลอดนั้น ย่อมเป็นสิ่งที่ดียิ่งกว่าพวกเจ้า หากพวกเจ้ารู้”

การเดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์หรือประกอบพิธีหัจญ์ สอดคล้องกับอัลกุรอาน สูเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ 196-203 ความว่า “(เวลา) การทำหัจญ์นั้นมีหลายเดือน อันเป็นที่ทราบกันอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ใดที่ได้ให้การทำหัจญ์จำเป็นแก่เขาในเดือนเหล่านั้นแล้ว ก็ต้องไม่มีการสมสู่ และไม่มีการละเมิด และไม่มีการวิวาทใดๆ ใน (เวลา) การทำหัจญ์ และความดีใดๆ ที่พวกเจ้ากระทำนั้น อัลลอฮ์ ทรงรู้ดี และพวกเจ้าจงเตรียมเสบียงเกิดแท้จริงเสบียงที่ดีที่สุดนั้นคือความยำเกรง และพวกเจ้าจงจำเกรงข้าเกิด โอ้ ผู้มีปัญญาทั้งหลาย ไม่มีโทษใดๆ แก่พวกเจ้า การที่พวกเจ้าจะแสวงหาความกรุณาอย่างหนึ่งอย่างใดจากพระเจ้าของพวกเจ้า ครั้นเมื่อพวกเจ้าได้หลังไหลกันออกจากอะเราะเราะฟาตแล้ว ก็จงกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮ์ ๐ ฌ อัลมัซฮะรียะฮะรอม และจงกล่าวรำลึกถึงพระองค์ ดังที่พระองค์ได้ทรงแนะนำพวกเจ้าไว้ และแท้จริงก่อนหน้านั้น พวกเจ้าอยู่ในหมู่ผู้ที่หลงทาง แล้วพวกเจ้าจงหลังไหลกันออกไปจากที่ที่ผู้คนได้หลังไหลกันออกไป และจงขออภัยต่ออัลลอฮ์ ๐ เกิด แท้จริงอัลลอฮ์ ๐ นั้น เป็นผู้ทรงอภัยโทษ ผู้ทรงเมตตาเสมอ ครั้นเมื่อพวกเจ้าประกอบพิธีหัจญ์ของพวกเจ้าเสร็จแล้ว ก็จงกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮ์ ๐ ดังที่พวกเจ้ากล่าวรำลึกถึงบรรพบุรุษของพวกเจ้าหรือกล่าวรำลึกให้มากยิ่งขึ้นกว่า ในหมู่มนุษย์นั้นมีผู้กล่าวว่า โอ้พระเจ้าของเรา โปรดประทานให้แก่พวกเราในโลกนี้เกิดและเขาจะไม่ได้เป็นส่วนดีใดๆ ในปรโลก และในหมู่พวกเขานั้น มีผู้ที่กล่าวว่า โอ้พระเจ้าของเรา โปรดประทานให้แก่พวกเรา ซึ่งสิ่งดีงามในโลกนี้ และสิ่งดีงามในปรโลก และโปรดคุ้มครองพวกเราให้พ้นจากการลงโทษแห่งไฟนรกด้วยเถิด ชนเหล่านี้แหละ พวกเขาจะได้รับส่วนดีจากสิ่งที่พวกเขาได้แสวงหาไว้ และอัลลอฮ์ ๐ นั้นเป็นผู้ทรงรวดเร็วในการชำระสอบสวน และพวกเจ้าจงกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮ์ ๐ ในบรรดาวันที่ถูกนับไว้แล้วผู้ใดรีบกลับในสองวันก็ไม่มีโทษใดๆ แก่เขา และผู้ใดออกไปอีกก็ไม่มีโทษใดๆ แก่เขา (ทั้งนี้) สำหรับผู้ที่มีความยำเกรง และจงยำเกรง อัลลอฮ์ ๐ เกิด และพึงรู้ด้วยว่า พวกเจ้านั้นจะถูกนำไปชุมนุมยังพระองค์”

การเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ หรือการญihad สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย์ หมายเลข 26 ความว่า “ท่านเราะสูล ﷺ ถูกถามว่า การงานใดที่ประเสริฐที่สุด ท่านตอบว่า ศรัทธาในอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูล ﷺ ของพระองค์ ถามต่อไปอีกว่านอกจากนี้มีอะไรอีก ท่านตอบว่า การออกญihad ในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ถามต่ออีกว่า นอกจากนี้มีอะไรอีก ท่านตอบว่า หัจญ์ อัลมับบูร”

3. แนวทางการปฏิบัติของมุสลิมในการเดินทาง คือการเดินทางโดยทั่วไป การเดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์หรือประกอบพิธีหัจญ์ และการเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ

การเดินทางโดยทั่วไปคือการเดินทางเพื่อคอร่องรอยของชนชาติก่อนๆ ที่ถูกทำลายอันเนื่องมาจากความไม่เชื่อฟังอัลลอฮ์ ﷻ สอดคล้องกับอัลกุรอาน สูเราะฮ์อะละอิมรอน อายะฮ์ 137 ความว่า “แน่นอนได้ผ่านพ้นมาแล้วก่อนพวกเจ้าซึ่งแนวทางต่างๆ ดังนั้นพวกเจ้าจงท่องเที่ยวไปในแผ่นดิน แล้วจงดูว่าบันปลายของบรรดาผู้ปฏิเสธนั้นเป็นอย่างไร” การเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้ สอดคล้องกับอัลกุรอาน สูเราะฮ์อัลมุนาอะละฮ์ อายะฮ์ที่ 11 ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย เมื่อได้มีเสียงกล่าวแก่พวกเจ้าว่า จงหลีกเลี่ยงในที่ชุมนุม พวกเจ้าก็จงหลีกเลี่ยงที่เขาเพราะอัลลอฮ์ ﷻ จะทรงให้ที่กว้างขวางแก่พวกเจ้า (ในวันกิยามะฮ์) และเมื่อมีเสียงกล่าวว่าจงลุกขึ้นยืนจากที่ชุมนุมนั้น พวกเจ้าก็จงลุกขึ้นยืนเพราะอัลลอฮ์ ﷻ จะทรงยกย่องเทิดเกียรติแก่บรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้ได้รับความรู้หลายชั้น และอัลลอฮ์ ﷻ ทรงรอบรู้อย่างยิ่งในสิ่งที่พวกเจ้ากระทำ”

การเดินทางไปประกอบพิธีหัจญ์ สอดคล้องกับอัลกุรอาน สูเราะฮ์อัลหัจญ์ อายะฮ์ 27 ความว่า “และจงประกาศแก่มนุษย์ทั่วๆ ไปเพื่อการทำหัจญ์ พวกเขาจะมาหาเจ้าโดยทางเท้า และโดยทางอูฐเพรียวทุกตัว จะมาจากทางไกลทุกทิศทาง” การเดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะฮ์ สอดคล้องกับอัลกุรอาน สูเราะฮ์อัลบะเกาะเราะฮ์ อายะฮ์ 158 ความว่า “แท้จริงภูเขาสะฟา และภูเขามัรวะฮ์นั้น เป็นส่วนหนึ่งจากบรรดาเครื่องหมายของอัลลอฮ์ ﷻ ดังนั้นผู้ใดประกอบพิธีหัจญ์หรืออุมเราะฮ์ ณ บัยตุลลอฮ์ก็ไม่มีบาปใด ๆ แก่เขาที่จะเดินไปมาระหว่างภูเขทั้งสองนั้น และผู้ใดประกอบความดีโดยสมัครใจแล้ว แน่แน่นอนอัลลอฮ์ ﷻ นั้นคือผู้ทรงขอบใจและผู้ทรงรอบรู้อย่างยิ่ง”

การเดินทางในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย์ หมายเลข 26 ความว่า “ท่านเราะสูล ﷺ ถูกถามว่า การงานใดที่ประเสริฐที่สุด ท่านตอบว่า ศรัทธาในอัลลอฮ์ ﷻ และเราะสูล ﷻ ของพระองค์ ถามต่อไปอีกว่านอกจากนี้มีอะไรอีก ท่านตอบว่า การออกญihadในหนทางของอัลลอฮ์ ﷻ ถามต่ออีกว่า นอกจากนี้มีอะไรอีก ท่านตอบว่า หัจญ์ อัลมับบูร” ทั้งมุสลิมและมุสลิมะฮ์ปฏิบัติเหมือนกันทุกอย่างยกเว้นสำหรับมุสลิมะฮ์คือจะต้องมีมัหฺรอมเมื่อเดินทางเท่านั้น สอดคล้องกับหะดีษบันทึกโดยอัลบุคอรีย์ หมายเลข 1088 ความว่า “ไม่อนุญาตแก่สตรี ที่ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ ﷻ และ วันอาคิเราะฮ์ เดินทางระยะทางหนึ่งวันและหนึ่งคืน โดยไม่มีมัหฺรอมเดินทางพร้อมกับนาง”

5.3 ข้อเสนอแนะ

สำหรับมุสลิม

จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการการเดินทางนี้เพราะจะได้รับผลดีทั้งในโลกนี้และวันอาคีเราะฮ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมารยาท และอิบาดะฮ์ในระหว่างการเดินทาง

สำหรับนักวิจัย

หัวข้อวิจัยที่ควรทำการวิจัยคือ ธุรกรรม ในระหว่างการเดินทาง การเดินทางของท่านเราะฮ์ลุล ๕ การเดินทางของบรรดาเศาะหาบะฮ์ การเดินทางของบรรดาเราะฮ์ลุล พาหนะที่ใช้ในการเดินทางตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

Prince of Songkla University
Pattani Campus